

Doğal Türk Destanları

İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Destanları

1

Altay-Yakut

Yaradılış Destanı: Destanda Kara Hun veya Kayra Han adı verilen tek Tanrı'nın dünyayı, insanı, şeytanı yaratması ve göğün on yedinci katından onları yönetmesi anlatılır.

2

Sakalar Dönemi

a) Alp Er Tunga Destanı: Destanda MÖ VII. yüzyılda yaşamış, ünlü Saka Hükümdarı Alp Er Tunga'nın fetihleri ve zaferleri anlatılır.

b) Şu Destanı: Destanda Türklerin başındaki Şu adlı hükümdarla Makedonyalı İskender'in çarpışmaları ve Türklerin doğuya çekilmeleri anlatılır.

3

Hun Dönemi

Oğuz Kağan Destanı: Destanda MÖ 209-174 yılları arasında yaşamış büyük Türk hükümdarı Mete'nin (Oğuz Kağan) yiğitliği, fetihleri ve ülkesini oğulları arasında paylaş-tırması anlatılır.

4

Köktürk Dönemi

a) Bozkurt Destanı: Destanda tarihten silinme tehlikesiyle karşı karşıya kalan Köktürklerin neslinin nasıl devam ettiği anlatılır.

b) Ergenekon Destanı: Destanda savaştan sağ kurtulan iki Moğol ailesinin yüksek dağlarla çevrili, yolu izi bilinmeyen bir ovaya sığınmaları; yüzyıllar sonra nüfusları çoğalınca dağdaki demir madenini eriterek bu bölgeden çıkmaları ve düşmanlarıyla tekrar savaşıp atalarının intikamını almaları anlatılır.

5

Uygur Dönemi

a) Türeyiş Destanı: Destanda Uygurların türeyişi anlatılır.

b) Göç Destanı: Destanda Çinli bir prensesle evlenen Türk hükümdarının kutsal bir kayayı (yada taşı) Çinlilere vermesi sonucu yaşanan kıtlık ve felaketler nedeniyle Türklerin göç etmek zorunda kalması anlatılır.

İslamiyet'in Kabulünden Sonraki Türk Destanları

1

Karahanlı Dönemi

Satuk Buğra Han Destanı: Destanda Karahanlıların İslamiyet'i kabul eden ilk hükümdarı Satuk Buğra Han'ın yaşamı, kahramanlıkları ve İslamiyet'i yayma mücadelesi anlatılır.

2

Kazak-Kırgız

Manas Destanı: Destanda İslamiyet'i yaymak için mücadele eden Manas'ın hayatı anlatılır. Yaklaşık 400 bin dizelik varyantıyla dünyanın en uzun destanıdır. Destan, Türk-bozkır medeniyetinin Kazak-Kırgız dairesinin kültür belgesi niteliğindedir.

3

Türk-Moğol

Cengiz-name: Destanda Moğol hükümdarı Cengiz Han'ın hayatı, kişiliği ve fetihleri anlatılır.

4

Tatar-Kırım

a) Edige Destanı: Destanda Altınordu hükümdarı Edige Mirza Bahadır Han'ın devletini ayakta tutabilmek için verdiği büyük mücadele ile Altınordu Devleti'nin Moğollar tarafından yıkılışı anlatılır.

b) Timur Destanı: Moğol Hükümdarı Aksak Timur'un savaşları, kahramanlıkları ve seferleri anlatılır.

5

Selçuklu-Beylikler ve Osmanlı Dönemleri

a) Seyid Battal Gazi Destanı: Destanda Türkler arasında Battal Gazi adıyla tanınan bir Arap savaşçının "Aşkar Devzâde" isimli atıyla İslamiyet'i yaymak için insanlar ve doğaüstü güçlerle yaptığı mücadeleler anlatılır.

b) Danişmend Gazi Destanı: Battal Gazi'nin soyundan gelen Melik Danişmend Gazi'nin İslamiyet'i yaymak için Anadolu'da yaptığı savaşlar anlatılır.

c) Köroğlu Destanı: Halk hikâyesi olarak da nitelendirilen destanda, asıl adı Ruşen Ali olan Köroğlu'nun zalim Bolu beyine karşı verdiği mücadele anlatılır.